

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frral fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzandó.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Paget János**; **Berde Áron**, **Szabó Sámuel**, **Szentgyörgyi József**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Havi emlékeztető: October. — Aszaló kasok és gyümölcsaszalás módozata. **Gábor József**. — Levelek a szerkesztőhöz. I. r. — Egyleti mozgalom: Vál. ülés szept. 5-én. — Egyveleg: A budapesti gyümölcskiállítás. Patkoló tantolyamok. Lókiállítás. — Üzleti heti szemle. — Piaci árak. — Hirdetések.

Havi emlékeztető.

October.

Ház és udvar körüli teendők, leginkább a tisztaság fenntartására szorítkoznak; a lakhelyek kívül-belül kimeszeltetnek.

Kazlak, boglyák teteje élesre fedve tartandó.

Vetőmag rostálása és elvetés előtti csávázása (pácolása) főgondjaink egyike.

Kamara, piucze szellőztetik. Száraz homokról idejében gondoskodunk.

Szecka- és répavágót használható állapotba helyezzük.

A téli liszt-szükséglet e hónapban beszerzendő, nehogy a rozsz útakon állatainkat kinezdjük vagy a vizimalmok elfagyása miatt szükségét szenvedjünk.

Téli tüzelőről gondoskodunk, nehogy a hideg által meglepettessünk.

Cséplés, ha el nem végeztetett, teljes erővel folytatandó.

Szántóföld. Szántás, vetés az összes ígás és kézi erőt foglalkoztassa. A gazda ez időben ne ismerjen fáradságot, hanem fogjon hozzá testtel-lelékkel, mert ha idejében czélszerűen elmivelt talajba vet és ha az időszaki viszonyok csak némileg kedveznek, jó termést várhat.

A vetőmagnak kékkő, sósvíz és kevés oltatlan mésszel való pácolását üszög ellen, el ne mulassza. A sorvetővel vetés előnyösebb ugyan, de ha nem rendelkezünk elegendő erővel, bizonyosan czélszerűbb: ügyes emberrel vettetni, mint lassan munkálkodva megkésni.

Burgonya és répa felszedetik, vermekbe vagy kazlakba rakjuk, de teljes beföldelés előtt száradni, gőzölni engedjük ez által a rothadást korlátozzuk.

Törökbuszatörés bevégezendő, a csűs törökbusza kasba (góréba) vagy szellős padlásokra halmoztatik, de betakarítás előtt minden éretlen nyers csövet külön választunk. A törökbuszaszár földszint levágandó, behordandó és kúpokba rakandó.

Haricska (hajdina) és késői paszuly betakarítását be kell végezni. A törökbusza között termelt töknek fagymentes helyet választunk.

Vetés végeztével az őszi szántás vagy trágyahordás megkezdhető.

A káposztát levágjuk, a házi szükséglet megtartván, a felesleg pénzé tehető.

A rétek és kaszálók legeltetését csak száraz időben engedjük meg, nem különben főgondjaink közé tartozik, hogy minden szekér és kocsi réteinkről kizárassék. Ha réteink trágyázásához elegendő ganéjjal nem rendelkezünk, hordjuk oda és terítsük el a burgonyaszárát és jó eredmény fog mutatkozni. Kora tavaszkor az elterített burgonyaszár összegereblyélve elszállíttatik.

Elévült luczernás, baltaczimes vagy kaszáló feltörendő.

Állattenyésztés. A gulyabeli marha száraz időben a réteket és letarolt törökbusza földeket járja.

A ménesbéli lovak már éjjelre kevés szalmát kapnak és később bocsátatnak ki, nehogy deres füvet egyenek.

Az elválasztott csikók zabot, jó szénát esznek és istállóban állott vizet isznak. Jártatásuk el ne mulasztassék.

A meddő sertések a répa- és burgonyaföldön turkálnak, a koczák a törökbusza tarlót járkák, felbűngészik az elhullott szemet.

A juhok üzetése folytonosan tart, mi végett a kosok abrakadagban részesülnek.

Vetés végeztével a kivénült ökrök hizóra állíttatnak, a négy éves tinók pedig lekötve járomba szoktatandók.

A hízó sertések törökbuszával élelmeztetnek, de minden etetéskor pontosan kimért mennyiséggel, só és friss víz sohasé hiányozzék.

Szőlő. A mennyiben csak lehet e hó vége előtt ne szüreteljünk, ha kevesebbet is szűrünk, de értékecsébbet. Esős időben szedni nem kell, ugyszintén korán reggel sem, míg az idő ki nem melegszik és a harmat fel nem szárad. Az éretlen, hibás és rothadt gerezdek gondosan eltávolíttandók, mert egy ily gerezd entja száz gerezdek károsíttatik.

A lábbal való taposástól le kell mondani és helyette a szőlőmorszolon szétzútot malátát kádakban 12—24 órai állás és kevergetés után kisajtolni; némely szőlőfajt, mint p. o. a ruándert azonnal sajtolni kell. Vörös boroknál a zajos erjedés ahhoz való kádakban — a héján történik és csak ennek lefolyása után 10—20 nap múlva sajtolunk. A mustot kénezní nem kell, mert csak akadályozzuk erjedésében és savanyát szaporítjuk. Kinek sok bora van és megteheti, építsen fűthető erjesztő helyiséget, hol a mustok 15—20° R. melegben végezhesék zajos erjedésüket, az így kiejert bor, esztendőkkal hamarabb érik és nem fog minduntalan utóerjedésbe átmenni.

Pincze. Pinczében az erjedést szemmel tartani, az erjedésnél fejlődő szénsavagától óvakodni kell, ha a zajos erjedés megszűnt, a hordókat feltöltögetjük, a pinczét tisztán kell tartani és szellőztetni. Minden szüretelő edényt a legnagyobb gonddal megtakarítatunk és tisztán rakjuk el szellős és száraz színbe.

Gyümölcsös. Legtöbb téli gyümölcs szedésének most az ideje. Különös gondot kell fordítani arra, hogy a zsiros tapintatu almák (kálvilok), leszedésük után szellős helyre rakassanak, ellenben a száraz tapintatuak (renettek) leszedésük után zárt levegőjű helyiségbe rakassanak be, hogy a fonnyadástól megmentessenek. A tavaszi ültetéshez szükséges gödrök ásását megkezdhetjük. A vén fák tisztogatását és az ágak ritkítását folytathatjuk, mert a gyümölcs leszedése után, legjobban meg lehet ismerni a felesleges ágakat. A gyümölcsfák törzsei (meszes víz, marha vér és hamu keverékből készült konöcsöcsel) bekenésére most van a legalkalmasabb idő. Neustriá brumata ellen, hogy a fáktól távol tartsuk, legjobb enygyűrűket kötni a fára. A fiatal fák törzsei a nyulak rágásai ellen bekötöttek. A gyümölcsfa trágyázására e hónap legalkalmasabb időszak.

Faiskola. A magvak elvetését e hónapban be kell végezni, de ha avval elkéstünk, a magvakat porond közé ládák- vagy cserepekbe kell tenni és azokat a földbe ásva tavaszig ott hagyni. Az augusztushoz szemzett vadonczok szemzései a kötelektől megszabadítandók. A saját használatra szolgáló és a megrendelt fák kiásatjuk, a megrendelteteket rendeltetési helyükre szállítatjuk, a saját használatra kiásottakat vagy azonnal elültetjük vagy pedig használatukig földbe ásatjuk. A beoltott, de meg nem fogamzott vadonczok kipótolása kedvező időjárás mellett most is történhetik.

Konyhakert. Káposztaféléktől felszabadult földterületek felásandók és murok- és petrezselyemmel bevetendők. Téli salátát átültetni még lehet. Gyökeres vetemények, mint p. o. murok, petrezselyem, zeller, paszternák, baraboly, retek stb. kiásandók; magának a legszebb példányokat kell kiválasztani és azokat pinczébe külön kell elrakni, a többi eladásra vagy saját szükségletre megtartottakat pedig vermek vagy pinczébe kell elrakni. A vetemény-kiszedés a lehető legszárazabb időben történjék. Téli káposzta, olasz káposzta, karfiol és karalábészedésnek most van ideje. A télire szánt gyökereket kímélettel kell a földből kivenni és azokat pinczékben, porond közé kell elrakni, hogy egész télen a konyhára friss zöldséget adjanak. Tormakiásás, értékesítés és elrahásnak itt az ideje. Magnak való czékla- és répapéldányoknak a középszerűeket és épeket választjuk ki és azokat száraz helyen vermekben rakjuk el. A föld trágyázása és felásásának most az ideje, mert az őszi ásással sokkal könnyebben mivelhető és nagyobb hasznot hajtó földterületeket kapunk; továbbá az őszi felásásnak még azon nagy előnye is van, hogy azt tavasszal nem kell felásni, hanem csak egy gereblyézést adva bátran bevetethetjük. A melegágyak földjét hordassuk ki és ro-ftállassuk át; a trágyát pedig vagy a komposzt dombra vagy egyenesen ki a kertbe hordathatjuk.

Díszkert Szükség esetében a gyepek még egyszer lekaszáltatnak. Az élő virágok elszaradt hajtásai levágandók. Egy pár nyári nő-

vény magva most érik, tehát azok leszedésére gondot kell fordítani. Georinák 10 centimeter magasra a föld felett levágandók, gyökereik kiásandók és száraz, meleg helyen elrakandók. Rózsák lelevelezésére és elfedésére e hónap a legcélszerűbb időszak. Az üvegházi növények most üvegházba, a nekik legmegfelelőbb helyre rakatnak.

Méhészet. Ha valamely mult havi teendőnk még befejezetlen lenne, iparkodjunk minél gyorsabban e hó közepéig végrehajtani, így el kell végezni az élelmezést, megnépesítést sat. A telet helyet jó előre készítsük el, gondosan ügyelve, hogy különösen az egerek a helytől távol tartassanak. Még e hó elején méheink szétjárnak és gyűjtögetnek a mit lehet. Ekkor lépnek fel a darázsok is, melyek különösen a hűvös reggeli órákban, 3—4 foku melegben — úzik rablásaikat méhcsaládainkban, a mikor akadály nélkül tehetik, mert a méhek a lépes méz alsó részéről, a hideg miatt éjjelre a kas felső részébe húzódnak. Ezért a röplukat körül-belül 9 óráig elzárjuk; a darázsok elfogására a kasok elé lyukas pléhlemezzel fedett poharakat rakunk, a pléhfedőnek száját belül mézzel kenjük be, melynek szagára a fűrkésző darázsok betolakodnak és ki nem jöhetvén, a pohár fenekén lévő vízbe fuladnak. Mielőtt azonban reggel a méhkasok röplukait kinyitjuk, a darászfogókat távolítsuk el, nehogy méheink is bele bűvjanak.

Az ezen hóban átdobolt — más köpüvel egyesített — kevé, de üde léppel bíró, azonban már nép nélkül maradt kasokat szellős helyre felaggatva kezeljük, a mi most annál könnyebben történhetik, mivel már a méhmoly nem garázdálkodik; rajzaskor azután az ilyen kasokba fogjuk a rajt, a mi rendkívüli előnnyel jár.

Ha a pótlókokban — alul rakott ládákban — csupán lép-készlet volna, kimetszük és félretesszük.

A méhészek legnagyobb része e hó végén méheit téli szállásra helyezi.

Erdészet. Fő h a s z n á l a t. E hó végén kezdődik a vágatás. A magfák megelőzőleg kijelöltetnek. M e l l é k h a s z n á l a t. A makoltatás foly, a téli legeltetés megkezdődik. Erdő mivelés szempontjából mag gyűjtetik és ha azt azonnal el nem vetjük télire jól el kell helyezni. E r d ő v é d e l e m, mint szeptemberben; de most már fokozni kell az őrzést, miután a fatolvajlási esetek is szaporodnak. V a d á s z a t nyul és rokára nagyban üzetik, úgy szintén őz-sutára is. —

Aszaló kasok és a gyümölcsaszalás módzata.

(Vége.)

Ha a szilva összeszedetett, délután 2 óraker a tele kasok berakatnak a már felmelegedett aszalóba s az ajtókat bezárva a fűtés szakadatlanul folytattatik. Másnap reggel 7 óra tájban az alsó rend kas hirtelen kicseréltetik a 2-ik vagy 3-ik renddel s az ajtó ismét bezáratik,

Délután ismét 2 óraker vagyis a kezdettől 24 óra mulva minden kast kiszedetek és félórai hűlés után a félig megaszalt szilvát kézzel szépen úgy huzzuk össze, hogy 2—3 kasról egy töltessék meg. Ezen félig aszaló és összehhuzott s egyuttal meg is forgatott szilva azonnal betéttetik a felső gerendázatra; a megürült kasok pedig friss szilvával megtöltve az alsóra tétetnek. Ily módon azután addig rakjuk a felaszaltakat felülről lefelé, a nyers szilvát pedig alólról felfelé mig minden kas betéttetik. Magától értetik, hogy az aszalóajtók nélkül nyitva nem tartatik.

A kasok betételénél minden rendnél egyik kas jobbra, a másik balra s utoljára a harmadik a középre tételik.

Másnap reggel a kiszabott időben az alsó és 2-dik vagy 3-ik rend kas ismét kicseréltetik, délután pedig 2 órakor minden kast újból kiszedünk és félórai hűlés után a már 48 óráig bennvolt szilvát, ha az annyira megkeményedett, hogy gyengébb szorításra a magja nem érzik, kiváltképen a szilva husába a tapintásra nem csuszkál, mint kész aszalt szilvát marokkal leszedjük. Ha pedig a tapintásnál lágyakat érezünk, az egész szilvát rendszerben kiválogatjuk s a készeket leszedjük, a lágyakat pedig a félaszaltak között tesszük. A félaszaltakkal most is és az aszalás végéig mindennap úgy járunk el, mint azt a megelőző nap tettük és az aszalóba is a félaszaltakat mindig felül, a nyerseket pedig alól helyezzük el. A további minden eljárás az eddig leirt módon történik. Miután pedig már a második nap is már nem szükséges az egész 15 kast megtölteni, csak annyi szilvát szedünk naponta, a mennyi a pótlásra szükséges, mi 15 kasos aszalónál 7—10 kasra szokott emelkedni.

Azon esetben, ha a szilva oly gyorsan érik, hogy a magában hullott szilvát az aszaló nem győzné megaszalni, a szilvát csak félig aszaljuk meg s mint ilyen padlásra gyékényekre kiterítgetjük addig, míg alkalom nyílik a teljes megaszalásra, pár hétig vékonyan terítve minden veszély nélkül eltartható.

Ha az eladásra azonnal számítunk, valamivel lágyabban aszalhatjuk, mivel a mellett, hogy így a kereskedők is többre becsülik még sulyban és időben nyereségesebb. De ha egy vagy több évig tartani akarjuk, tanácsosabb keményebbre aszalni, mivel a lágyan aszalt szilva hamar rothadásnak indul vagy legálább is gyorsan cukrosodik.

Én részemről nem épen csürgösen, de inkább keményebbre szeretem aszalni, hogy ne legyenek kénytelen minden áron eladni.

Az aszalásnál arra is kell vigyázni, hogy a felpuffadt égett szilvák ne kevertessenek a jók közé, mert ezek keserű s égett ízűek s a mellett igen szembetűnők, mi a vevőt hamar elidegeníti.

A jól megaszalt szilva azonnal hordóba vagy ládába téve 6—8 évig is épen eltartható, hanem jó befedés által mindenestre megóvándó a levegőtől, különben hamar megczukrosodik s ilyen szürke kinézésével kesebb becse van.

Azonban az ilyen szilván úgy lehet segíteni, hogy az egész szilvamennyiség rendszerint vizes ruhával kissé megnedvesítve újból a meleg aszalóba tételik, hol néhány órai melegítés után ismét szép fényes fekete színt nyer, a minőségében pedig semmit sem veszít.

Továbbá meg kell még védeni a szilvát a patkánytól, egértől és darazstól, melyek ha a szilvába jutnak, igen sok kárt okoznak benne.

A leirt 15 kasos aszalóról rendszer aszalás mellett naponta 100—120 font aszusszilvát lehet levenni és ehhez

középszámítás szerint 8—9 tetés véka nyers szilva szükséges.

A kiadásokra nézve én már több éven keresztül azt a módot követem, hogy a tüzelőfát nem véve, — a vinczellérnek 3 tetés véka vagyis 120 font kész asszuszilva aszalásért egy forintot fizetek és ezért ő a családjával tartozik mindennemű fátvágás, fűtés, szilvarázás, szedés és válogatási munkákat végezni és csak arra ügyelek, hogy a szilva mindennap felszedessék és az aszalás tökéletesen végeztessék.

Ha egy gyümölcsösben több aszaló is van, vagy minden aszalóhoz külön személyzet osztandó be, vagy pedig azon egy, de mindenesetre megfelelő személyzet bizonyos meghatározott órákban előbb az egyik aszalónál azután a másiknál végzi el a válogatási munkákat.

A többi gyümölcsök aszalására még csak annyit kívánok megjegyezni, hogy az apróbb almák és körték egészben, a nagyobbak pedig könnyebb száradás tekintetéből kettőbe s négybe vágatnak, midőn egyúttal a férges és rothadt részek is kivágatnak. Egyéb eljárásokban itt is a leirt szabályok tartandók meg.

A csemege-aszalványok pedig, miután ezek ugyis csak kisebb mennyiségben készíttetnek, külön e célra készített kisebb kasokon aszalatnak, melyek a nagy kasok végeire tételnek.

A csemegek közt nevezetesebb a diós szilva, mely úgy készül, hogy a félaszalt szilvába a végén kitölt mag helyett egy negyedrészes dióbél tételik s a kilyukasztott hely kissé összenyomtatnak s a kis kasokon ismét az aszalóba tételik. Ezt a munkát a hosszú esteiken szoktuk végezni és csak a reggeli kinyitáskor tesszük az aszalóba, mindamellett délutánig eléggé megaszalódik.

A hámozott és lapított szilvához már csak türelemmel ranczos szilva alkalmas, melynek a héjja gyenge leforrázás után könnyen lehuzható. A meghámozás után szintén kis kasokon magvastól félig megaszaltatnak s félaszaltan, előbb a magját kitolva végeiről, összelapítottatnak s azután még néhány óráig tovább aszaltatnak.

A lapított körtének jó érett vajkörték veendőik, melyek kétfelé vágva meghámoztatnak s a magtokjuk kivágatnak, azután a félig megaszalás után deszka között laposra nyomatnak s még valamivel keményebbre aszaltatnak.

Mindezekután azon meleg óhajással zárom be az aszalás leírását, hogy bárminél szélesebb körbe felkarolnák hazánkban főképen a szilvának ezen leghasznosabb értékesítését s azáltal ösztönöztetnének a tömérdek parlag földeknek gyümölcsösökké alakítására, melyek mindmennyi kitűnő gyümölcsösök lehetnének s a közvagyonosodást jelentékenyen emelhetnék, — mig most az értelem és szorgalom hiány miatt parlagen hevernek. —

A megelőző és jelen számban leirt aszalónak összes költsége (az érdiöszegi mérsékelt anyag- és munka árak szerint) 319 ft 78 kr-ra rug. —

Gábor József.

Levelek a szerkesztőhez.

Budapest, 1881. szeptember 25-én.

I.

Az 1880-ik év végén eszközölt népszámlálással kapcsolatosan — köztudomásulag — a létező szarvasmarhák és juhok is megszámláltattak.

Alkalmam volt a most folyamatban levő munkálatokat futólag megtekinteni.

A juhok száma jelentékeny apadást tüntet fel, mi névszerint az erdélyi részekben a métely nagy mérvű terjedésének eredménye.

Az 1880. év végén a magyar-Korona területén valamivel több mint 9.000,000 juh volt. Az erdélyi részekre ebből alig 1.000,000 drb esik.

A szarvasmarhák szaporodása ellenben jelentékeny s különösen az erdélyi részekben a lakosság számához mért arány igen kedvező.

Egész Magyarországon 4.600,000 szarvasmarha van s ebből az erdélyi részekre valamivel több mint 1.000,000 drb esik s így minden 1000 emberre majdnem 500 drb, míg Magyarország többi részei a felső megyék kivételével 1000 lakósrá csak 300—350 drbot számitanak.

Az erdélyi részek általában hivatva és utalva vannak arra, hogy a marhatenyésztést egyik legfőbb feladatuknak és keresetforrásnak tekintsék.

Fennebbiekkal kapcsolatban megemlítem, hogy P.-Pelkán és Apatinban (Bácsmegeye) olasz modorban, de a mi viszonyainkhoz alkalmazottan berendezett kender-áztatók a legjobb eredményel működnek.

Az ott áztatott kender szálai hosszabbak, erősebbek és simábbak az eddigi mód szerint áztatott kenderénél, úgy hogy a pesti kereskedők már is 36 frtot fizetnek annak métermázsájáért, míg az eddigi mód szerint áztatottért legfeljebb 24 frt ár volt elérhető.

A pusztá-pelkai rizstermelési kísérletek szintén kedvező eredményt mutatnak.

Az idén mintegy 40 hold volt rizsszel bevetve. A Magyarországon előbb meghonosított rizs már teljesen érett s mintegy 600 mérő már el is nyomtattatott.

A folyó évben kísérlet végett behozott novarai és pugliai fajok termékenyebbeknek, de későbbben érőknek bizonyultak. Egy hold hozama átlagban 40 hectoliter mag.

A dettai első rizsmalom, mely egészen az olaszországi rizsmalmak mintájára van berendezve, a kereskedelmi forgalomnak teljesen megfelelő árut szolgáltat.

F.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1881. szeptember hó 5-én.

Tartott alelnök Báró Jósika Sámuel elnöklete alatt, jelen voltak: id. Bodor Pál, Demeter Károly, Sárosy Pál, Girsik János, Tompa Károly, egyleti ügyvéd és Gamauf Vilmos, egyleti titkár.

201. A július 28-iki ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére id. Bodor Pál, Tompa Károly és Sárosy Pál tagtársak kéretnek fel.

202. Orsz. magyar gazd. Egyesület tudatja, hogy gyümölcskiállítását october 15—17-ik napjaira halasztotta,

203. évvel kapcsolatosan kertészeti szakosztályunk előterjeszti javaslatát ezen kiállításban való részvétel iránt — igazgató választmány az előterjesztést elfogadva, mindenekelőtt a rendező orsz. Egyesületnek fog az elhalasztásért köszönetet mondani; titkárát pedig a helyszínére küldi, hogy az ottani viszonyok tanulmányozásával az itt és ott felmerülő költségekről megközelítő számítást tegyen, mely anyagi erőnkhez képest lesz egy ad hoc összehívandó választmányi ülés helybenhagyása alá terjesztve.

204. Kertészeti szakosztály indokoltan előadja, hogy e tárlatra, valamint az avval esetleg egybekötendő gyümölcsészeti gyűlésre kebeléből egyleti költségen egy szakértő képviselő küldessék ki — igazgató választmány az előterjesztést elfogadva, egyhangulag Veress Ferenczet kéri fel, mint olyan egyént, ki úgy a tanulmányozás nehéz feladatát, mint a képviselő tapintatos teljesítését méltóan fogja eszközölhetni. Jelentése annak idején a lapban közlendő lesz, költségeit az Elnökség számlájára utalványozni fogja.

205. Kertészeti szakosztály az „Erdélyi ős gyümölcsfajok“ lefestéséről beszámolván e célra újabban is 50 frt segélyt kér — a beszámolás helyesnek, a lefestés megfelelőnek találtatott; azonban kívánatos lenne, ha a festéssel a leírás is párhuzamosan haladna. A kért 50 frt az 1882. évi költségvetésbe felveendő lesz.

206. Egyleti titkár előterjesztése a jövő tavasszal és őszszel megkísérleendő buzafajokról — elfogadtatván, a nmlgu miniszteriumhoz lesz felterjesztendő.

207. Egyleti titkár jelenti, hogy Numa Dupuy buzapáczoló szerét megkísérlés végett több egyleti tagnak kiosztotta — tudomásul szolgál.

208. A kertész Krézsek Istvánnal kötendő szerződés szövege bemutatván — az minden megjegyzés nélkül elfogadtatott.

209. Gámán nyomda az „Erdélyi gazda“ expeditiójára 50 frt előleget kér — elnökiileg utalványozva lett.

210. Juhász András költségvetése a beomlott közbelki kútról — egyelőre tudomásul szolgál és ajánlatok beadására Walsér és Andraschofsky is felszollíttatnak.

211. Márkos János tanító egy Göndöcs-kaptárt kér — utólag a nmlgu miniszteriumhoz felterjesztve lett.

212. Ministerium 26,092. sz. a. az időjelzési térképek ügyében válaszol — tudomásul szolgál.

213. Ministerium 27911. sz. a. a kolos-monostori alapítványi s szabad helyek betöltését tudatja; — az egyleti kijelölés elfogadtatván, tudomásul szolgál.

214. Ministerium 21,211. sz. a. tudatja, hogy a hazai időjósolatot a kolozsvári távirdai állomásnak kifüggesztés végett

naponta táviratilag megküldi — örvendetes tudomásul szolgálván, a nmlgu ministerium fel fog kéretni, hogy a táviratok gyorsabb érkezése, valamint azoknak saját költségeinkre való lemaszaltatása érdekében intézkedjünk sziveskedjék.

215. Ministerium 28,864 sz. a. a coneglianói borászati kiállítás megtartását tudatja — lapban közöltetett.

216. Ministerium 29,841. sz. a. Gábor József gyümölcsaszalási utmutatását küldi meg — lapban teljartalmulag közlendő.

217. Ministerium Pekár Imre: „Földünk buzája s lisztje“ ezimü munkáját küldi meg — köszönettel fogadtatván, titkár megbízott, hogy e jeles munkának szakszerű bővebb ismertetéséről lapunk számáról gondoskodjék.

218. Kolos-monostori igazgatoság 221. sz. a. 10 drb intézeti Értesítőt küld kiosztás végett — a tagok között kiosztatott.

219. Brassói alispán 4429. sz. a. tudatja, hogy megyéjében 973 drb 2—3 éves csikó létezik — lósorozó bizottsággal tudatva lett.

220. Felső-magyarországi halász-egylet közgyűlési meghívója — lapban közöltetett.

221. Kecskeméti vidéki gazd. egylet kiállítási programját küldi meg — lapban kivonatossan közöltetett.

222. Bars megyei gazd. egylet alapszabályaink beküldését kéri — kérése teljesítettetni fog.

223. A budapesti gabonavásár meghívója — lapban közölve lett.

224. Bécsi cs. kir. gazd. egylet 1882. évi hízó kiállítására bejelentési íveket küld — jelentkezőknek kiosztandók.

225. Gallicziai cs. kir. gazd. egylet közgyűlésére hív meg — tudomásul szolgál.

226. Kolozsvári önk. tüzlő-egylet pártoló tagsági belépésünket megköszöni — tudomásul szolgál.

227. Helybeli rendőrség a nyilvántartási szabályrendelet értelmében személyzetünk bejelentését várja — meg fog történni. —

Hitelesítik :
id. Bodor Pál,
Tomba Károly,
Sarosy Pál.

Báró Jósika Sámuel,
egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

EGYVELEG.

— A budapesti országos gyümölcs- és konyhakertészeti kiállítás, melyet az orsz. magyar gazd. Egyesület october hó 15—17-ik napjain rendez, mint most a „Magyar Föld“ is megerősíti, nem a Köztelken, hanem a Redoute termeiben fog megtartatni: „mert a bejelentett kiállítandó tárgyak nem várt sokasága folytán a Köztelek helyiségei elégteleneknek bizonyultak. Egy fényes kiállításnak fő feltételei e szerint meglévén a kiállítási bizottság fő gondját most már csak az képezi, hogy a berendezés lehető leglökéletesebb és izléses legyen; azért Kauser építész felkérte arra, hogy a

bejelentések alapján egy teljesen korrekt műszaki tervet dolgozzon ki.“ —

— Patkoló- vagy gyógykovácsok részére felállítandó tanfolyamok tervezete. Az országban rendkívül hanyatlott lóvasalási eljárás javítása céljából célszerűnk látszik, hogy az ország olyan vidékein, hol a lótenyésztés kifejtettebb és különösen olyan helyeken, melyek könnyen megközelíthetők, a kovácsok és segédek részére az okoszerű lópatkolás elsajátítása céljából tanfolyamok rendszerezsítessenek. Ily tanfolyamok, Budapesten és Jászberényen kívül, hol a közös hadsereg, illetőleg a honvédség részére berendezett tanfolyamok a polgári kovácsok részére is berendezendők volnának, a következő helyeken volnának felállítandók, ugyanis: Eperjesen, Debreczenben, Kolozsvárt, Homoródon, Nagykörösön, Pécsen és Székes-Fehérvárott. A kijelölt helyeken részint méntelepek, részint pedig gazdasági tanintézetek is léteznek és vasutak által könnyen megközelíthetők. A méntelepeken, melyek a kereskedelmi ministerium alatt állanak, a főállatorvoson kívül rendszeren kiválóan képzett gyógykovácsok vannak; a gazdasági tanintézetek székhelyein pedig szintén rendelkezés alatt állanak a szükséges tanerők. Ily helyeken a helységi kovácsok és segédek részére évenként szeptember 1-jétől február utoljáig vasárnapokon tartandó tanfolyamok rendszeresítendők. Azon egyének, kik ezen tanfolyamokban való részvételre jelentkeznek, vasúti díjkedvezményben és az illető intézetek részéről élelmezésben részesíttetnének. Ily tanfolyamok berendezésével remélhető, hogy az iparosok elhanyagolt képzése rövid idő alatt országsszerte javíttatni fog. Ezen tanfolyamok részére megfelelő vezérkönyv kiadása is szükséges. A tanfolyam elméleti részénél a tanítás első fejezetét képezné a ló végtagjainak bonczani és élettani megismertetése. A második fejezet lenne a végtagok különböző alakulásának ismertetése; a harmadik: az állás és a mozgás, a vasalásra vonatkozó különös tekintettel; a negyedik: az egészséges láb vasalása; az ötödik: a beteg vagyis szabálytalan patákra szükséges patkók ismertetése. A gyakorlati tanítás kezdődik a patkó készítésével közönséges módon; a második hóban az alakba vert patkók előállítására; a harmadik hóban patkókészítés, egyuttal faragászat, gyakorlat holt patán, különösen angol késsel, az angol faragási módszer is figyelembe méltattatván; a folyam hátralevő részében egy hóig patkóigazítás holt patán és két hóig vasalás élő lovon. A tanfolyamok költségei körül-belül 7904 frtban lettek megalapítva. —

(Gy. m.)

— A lótenyésztés emelésére alakult részvénytársaság által Buda-Pesten f. é. Október 13-án tartandó lódíjazás feltételei: I. Díjaztatni fog a legjelesebb, legértékesebb s a díjra legérdemesebb 4—8 éves kocsiló; 5 díj, három szép iparcikk és két érem. II. Díjaztatni fog a legjelesebb, legértékesebb s a díjra legérdemesebb 4—8 éves hátsóló; 5 díj, három szép iparcikk és két érem. A díjazandó lovak a társaság istállóiba október 1-én bevezethetők, de legalább október 12-én beállítva kell lenni, 17-én elszállítandók. — Pénzügyi feltételek a múlt tavasziak. Október 15—16-án nyilvános lóárverés. Október 17-én ügétő verseny a városligetben

Október 19-én sorsjáték: huzás déli 12 órakor. Október 20—23 mőnlő-kiállítás és díjazás.

— Szer a jármos ökrök nyakának feltőése ellen. A jármos ökrök nyaka a járom által gyakran feltőretik, a mi különösen sürgős tavaszi, vagy ősi munkaidőben sok kellemetlenséget okoz a gazdának, minthogy ökrei munkaképtelenek lévén, földleít nem készítheti elő kellő időben. Ezen baj következő egyszerű szer alkalmazása által háriható el: Oldjunk fel egy súlyrész ólomeczetet 4 rész vízbe s a szántások megkezdése előtt minden este kenjük be az oldattal a jármos ökrök nyakát azon helyen, hol a járom feküdni szokott; e bekenést a nyár folyamában hetenként egyszer ismételni lehet s így elérjük azt, hogy az ökrök nyakbőre megkeményedvén, sohasem fog kisebesedni. (M. F.)

Üzleti heti szemle.

(A „Pesther Lloyd“ nyomán.)

Gabona és gyapjúiacz Budapest, 1881. szeptember 18-tól szeptember 24. éig.

Buza szilárd üzlet, forgalom 80,000 metermázsa, ár 12 frt 90 kr.

Rozs lanyha üzlet, forgalom 6000 metermázsa, ár 8 frt 75 kr.

Árpa gyenge üzlet, forgalom 6000 metermázsa, ár takarmányárpa 7·30 frt, seres árpa 10 frt.

Zab gyenge üzlet, forgalom 3000 metermázsa, ár 7 frt 85 kr.

Törökbuza lanyha üzlet, forgalom 15,000 metermázsa ár 7·08 frt.

Gyapju. Mindjárt a hét elején az előre haladt időszak folytán szokatlan élénk volt s mintegy 2500 mmázsa adatott el, leginkább fészült gyapjuból. Daczára e nagy eladásnak az üzleti forgalomban javulás alig állott be s minthogy az árak nyomottak, legtöbb vevő e nyomott árak mellett szerezte be szükségletét. A 2000 mmázsa egynyirett eladatott gyapjúárak voltak: legfinomabb posztógyapju 135—136, közészerű 87—88, bánáti finom 64, közönséges bánáti 55—56 frt.

Gyárilag mosott gyapju a múlt héten mintegy 7500 kilogram 2—3·30 frtért kilogrammonként adatott el külföldre.

Gabona-árak:

minimum és maximum: Budapest sept. 24. | Bécs sept. 24.

Buza	12·20—13·05 frt	12·15—13·90 frt
Rozs	8·50—8·80 frt	9·40—10·10 frt
Árpa, takarmány	7·50—7·70 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7·90—8·50 frt	9·25—10·75 frt
Árpa, seres	9·40—10·40 frt	11·00—11·50 frt
Zab	7·60—7·80 frt	7·45—8·50 frt
Törökbuza	6·85—6·90 frt	7·40—8·00 frt

Budapesti marhavásár szept. 22-én. Összes felhajtás 2709 db. nagy és 3803 db. apró marha. Ebből eladott 47 db. bika, 1444 db. ökör, 900 db. vágó tehén, 244 db. fejős tehén, 73 db. bival, 344 db. borju, 3803 db. birka. Árak: bika darabonként 82—115 frt, ökör páronként 204—326 frt, vágó

tehén páronként 160—295 frt, fejős tehén darabonként 80—205 frt, bival páronként 200—230 frt, borju darabonként 9—27 frt, birka párja 8—17·50 frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 48—51 frt, tehénhús 47—49 frt, borjuhús 60—80 frt, bivalhús 43—47 frt.

Bécsi marhavásár szept. 20-ikán. Összes felhajtás 2039 drb és pedig 1154 drb. magyar, 750 drb. lengyel és 135 drb. német fajta, melyből 1928 drb. ökör, 19 drb. tehén, 58 drb. bika és 70 drb. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 54—60 frt, lengyel 53—58 frt, német 55—60 frt, tehén 48—52 frt, bika 50—54 frt, bival 42—50 frt. Lábán darabonként 120—235 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár szept. 24-én. (Az első magyar sertésbizaló és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Számokban kitüntetett nagy kelet mellett a heti üzlet, daczára annak, hogy a felhajtások a szükségletet fedezték és igen jelentékeny volt, különösen a kiviteli üzletben emelkedett hangulat állott be, változatlan árak mellett.

Jegyzett árak: magyar válogatott áru 250—300 klgr. nehéz 56—56½ kr. 180—220 klgr., nehéz 57—57½ kr. Öreg 300 klgr. tuli 54—55 kr., vidéki sertés 55—56½ kr. Transitóban: szerbiai 54½—56¾ kr, román 54—56½ kr., tüskés 54—54 kr tiszta klgrint.

Takarmány árak: tengeri bánáti 7 frt, román 7·10 frt, árpa 7·60 frt. Helyi állomány: szeptember 16-án maradt: 81,662 drb; hozzá hajtattott: alvidékről 5939 drb., Szerbiából 4025 drb., Romániából 4263 drb., magyar államvasutttal 1055 drb., együtt 15,282 drb., összesen 96,944 drb. Elhajtattott: Felvidékre 422 drb. Bécsbe (m. h. 433 drb.) 2861 drb., Bodenbachon át 6258 drb., Ruttkán át 938 drb., Dél-németországba 225 drb., Budapesti fogyasztás 2815 drb., kültelki fogyasztás 90 drb., magyar államvasutttal 21 drb., Csehországba 1457 drb., összesen 15,870 maradt állomány 81,857 drb. A részvény szállásokban 21,642 drb. van elhelyezve.

Az egészségrendőri és transito szállásokban maradt szept. 16-áról 11,655 db., hozzáhajtattott: szerbiai 4025 db., romániai 4263 db., együtt 8288 db., összesen 19,943 db. elhajtattott 5755 db. maradt állomány 14,188 db. és pedig 4813 drb. szerb és 9375 drb. román. Az egészségi vizsgálatnál eddig 2768 drb. a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Disznozsir: lanyha üzlet, kész áru hordóval együtt 69—69·25 frt, szeptember-október havi kötésben hordó nélkül 67—67·25 frt.

Szalonna: lanyha üzlet, vidéki szalonna 60·50 frt, városi áru 64—64·25 frt, füstölt szalonna 69—70 frt.

Bécsi sertésvásár szept. 20-ikán. Összes felhajtás 3716 drb. és pedig 1040 drb. nehéz, 1159 drb. középnehéz és 1517 drb. süldő; melyből 1893 drb. magyar, 1517 drb. orosz-lengyel, 209 drb. szerb és 94 drb. oláh fajta. Árak 100 kilonként: nehéz 50—52·50 frt, középnehéz 48—49 frt, süldő 42—48 frt; szalonna és zsir 66—68 frt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

KIMUTATÁS

az erdélyi gazdasági egylet köztelkéről Kolozsvártt 1881. őszén és 1882. tavaszán kiadható kerti termékekről.

Általános tudnivalók:

1) Szives megrendeléseket csakis az erdélyi gazdasági egylet **titkári hivatala** fogad el és azokat **készpénzfizetés vagy utánvétel mellett** expedálja.

2) A megrendelések **beérkezésök sorrendje szerint** foganatosítatnak, helyt házhoz küldetnek, vidékre pedig a t. vevő kívánsága szerinti alkalommal szállítatnak el.

3) Világosan kitétetni kérjük a megrendelésben hogy, ha valamely faj időközben elfogyott volna: lehet-e azt, vagy nem — hasonló jóságú fajjal pótolni.

4) Az egyleti hivatalos helyiség: **Kolozsvártt, bel-monostorutcza 8. szám alatt van.**

<p>Almák.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Batul. 2. Bánffy Pál. 3. Parmén angol arany téli. 4. Pónyik. 5. Reinette ananász. 6. " karmelita. 	<ol style="list-style-type: none"> 8. Capiaumont. 9. Colmar d'Aremberg. 10. " souverain. 11. Császár nyári. 12. " téli cserlevelü. 13. Esperes szürke őszi. 14. Hardenpont téli. 15. Jaminette. 16. Isambert. 17. Liegel téli vaj. 18. Magdolna, nyári. 19. I. Napoleon. 20. Napoleon vaj. 21. Nöczomb. 22. Senator Moselmann. 23. Six vaj. 	<ol style="list-style-type: none"> 24. Stuttgarti kecskeőr. 25. Szent-balázsi. 26. Triomphe de la pomologie. 27. Vilmos. 28. Virgouleuse. <p>Kajszinbaraczk.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ambrozia. 2. Breda. (Ananas). 3. d'Auvergne. 4. Hollandi korai. 5. Nancy. 6. Nagy-szombati nagy. 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Procureur. 3. Reine Claude, zöld. 4. Victoria. <p>Cseresnye.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bors ropogós. 2. Disznódi fűszeres fekete. 3. Lauer mann Herzkirsche. 4. Májusi cseresnye. 5. I. Napoleon. 6. Werder feketéje.
<p>Körték.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ananász nyári. 2. Angoulêmei hercegnő. 3. Belle alliance. 4. Bergamotte brüsseli. 5. " Esperen. 6. " nyári. 7. Bosc kobakja. 		<p>Szilva.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Olasz szilva. 	<p>Meggy.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Montmorency. 2. Prágai muskotály. 5. Spanyol meggy.

Megjegyzések.

1. Oltovány ára darabonként	30 kr.
2. Oltógaly darabonként	2 kr.
3. Málna, ribiszke és egresfa darabja	1 kr.
4. Vadonc (csak cseresnye) száza	1 frt 50 kr.

* * *

Csomagolási díj fejében fizetendő: 10 darab csemetéig terjedőleg a csomag ára 30 kr, 10 darabon felüli minden darabért 4 kr. jár; oltógaly csomagok aránylagosan számittatnak. **Csomagolatlanul expedálendő megrendelésekért semmiféle díj nem számítható.**

Ha a megrendelés átvétele nem a kertben történik, a feladás vagy házhozszállításért a csomag és távolság nagysága szerint 5—10—20 krajczár számittatik csomagonként. —

 Az új faiskolák tábláiból eredő oltoványok 1882. őszén fognak kiadásra kerülni.

Kolozsvárt, 1881. szeptember hó 19-én.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya.

Legjobban	osztályozásra	alkalmas!
Eredeti	Mayer	trieur
22,000 gép használat- ban		A gyári jel- vény kivántassék
		
(20.)	(10-10.)	
GROSSMANN J.		
váci körút 76.	BUDAPEST	váci körút 76.

A GAZDAKÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE.

A beállott ösvetési idényre, a buzabani üszkösödés ellen sok évi tapasztalat után kitünőnek bizonyult rozsda-üszög övszert ajánlok.

Adagja -- mely a szükséges használati utasítással ellátva vans egy hectoliter buzához tökéletesen elegendő -- 10 kr-ért kapható.

Tatay Miklós,
gyógyszerész és gazdasznál.
Sárközüflakon (Szatmármegye.)

(22.) (1-3.)

Lóhere, luczerna, baltaczimmagot,
valamint bármi néven nevezendő vetésre alkalmas gazdasági magvakat legmagosabb árak mellett vásárolnak

Wolfner és Weisz,
magkereskedők.

Bécs, I. Wallfischgasse 11. sz., hova szives ajánlatok minta kíséretében intézendők. (1-.)

P i a c z i á r a k.

A heti vásár		Egy hectoliter vagy metermázsá*							100 kilo		1 köbméter	1 kilo
helye	napja	tisza buza	elogy buza	rozs	árpa	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marhahús	
á r a k r a j e z s á r o k b a n												
Beszterce	szept. 20	800	650	600	—	250	500	210	80	320	36	
Brassó	szept. 23	840	550	490	485	245	450	260	—	236	44	
Csik-Szereda	szept. 21	875	—	575	400	250	525	190	110	250	36	
Décs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Déva	szept. 17	1140	830	630	—	280	600	305	125	230	44	
Erdőbátváros	szept. 24	750	600	450	—	125	450	300	160	300	44	
Fogarasz	szept. 16	1052	—	661	—	243	608	210	100	260	42	
K. Fehérvár*	szept. 17	1121	980	910	—	600	630	250	150	290	46	
Gy.-Sz. Miklós	szept. 17	1100	—	650	—	250	625	280	—	160	40	
Kolozsvár	szept. 22	860	—	580	—	250	500	250	240	300	46	
M.-Vásárhely	szept. 22	1040	890	820	655	280	610	325	150	450	40	
Nagy-Enyed	szept. 22	975	795	660	—	144	450	225	150	260	44	
H.-Szobon	szept. 23	780	660	500	440	310	530	140	80	350	46-48	
Szegesvár	szept. 22	700	475	475	—	245	450	130	—	180	44	
S.-Sz. György	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Sz.-Régen	szept. 22	775	262½	550	350	257½	475	210	100	240	36	
Sz.-udvarhely	szept. 20	750	600	550	—	250	500	250	60	240	40	

*) A csillaggal jelelt árak metermázsára értendők.

Mellékletek

100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelő minden külön díj nélkül írás szerint akarhányszor változtathatják.

Az „Erdélyi gazda” hirdetési díjszabályzata.

A kivant tér megnevezése	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-24 1-30 1-36 1-42 1-52										
	széri hirdetésnél										
	fizetendő forint										
10/18 v. ögész oldal	7	20	35	65	95	120	140	160	180	210	
5/18 v. fél "	4	10	18	33	48	60	70	80	90	105	
4/18 v. negyed "	3	6	9	17	24	30	35	40	45	53	
3/18 v. nyolczad oldal	2	3	5	9	12	15	18	20	23	27	
1/18 v. tizenhatod "	1	2	3	5	6	8	9	10	12	14	

Ezenkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányszor a hirdetés megjelenik.

Egyletünk t. tagjai és

lapunk t. előfizetői

25% vagyis egy negyedrészen engedményben részesülnek ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.